

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ КОММУНИКАЦИЙ**

ЛИНГВИСТИКА, ЛИНГВОДИДАКТИКА, ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЯ

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

**Материалы II Международной
научно-практической конференции**

Минск, 1–2 марта 2018 г.

Минск
Издательский центр БГУ
2018

УДК 81'1(06)

ББК 81я431

Л59

Редакционная коллегия:

О. Г. Прохоренко (ответственный редактор), *О. В. Дубровина*,
Т. В. Володина, *А. О. Долгова*, *О. И. Копач*, *З. И. Канапацкая*,
Л. М. Блинкова, *В. В. Воронович*

Рецензенты:

доцент кафедры делового английского языка
факультета международных бизнес-коммуникаций
УО «Белорусский государственный экономический университет»
кандидат филологических наук *Н. А. Куркович*;
доцент кафедры теории и практики перевода № 1
переводческого факультета УО «Минский государственный
лингвистический университет» *А. В. Вдовичев*

Лингвистика, лингводидактика, лингвокультурология: актуальные вопросы и перспективы развития : материалы II Международ. науч.-практ. конф., Минск, 1–2 марта 2018 г. / редкол. : О. Г. Прохоренко (отв. ред.) [и др.]. – Минск : Изд. центр БГУ, 2018. – 327 с.

ISBN 978-985-553-509-7.

Рассматриваются современные направления лингвистических исследований, традиции и инновации в обучении иностранным языкам, проблемы языковой картины мира и взаимодействия культур, освещаются вопросы литературоведения, теории перевода и интерпретации текста.

Адресуется преподавателям вузов, научным сотрудникам, аспирантам, магистрантам, студентам.

Авторы несут ответственность за достоверность и качество представленных материалов.

При полном или частичном использовании материалов ссылка на сайт Электронной библиотеки БГУ обязательна (www.elib.bsu.by).

УДК 81'1(06)

ББК 81я431

ISBN 978-985-553-509-7

© БГУ, 2018

© Оформление. РУП «Издательский центр БГУ», 2018

СОДЕРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ 1. СОВРЕМЕННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Yang Yang. Классификация современных китайских междометий	3
Власюк О.И. Кластеры служебных слов во фразе: типичные морфолого-семантические модели соединений и их просодическая структура	8
Варановіч В.В. Трансфармацыйныя здольнасці сказаў з апісальнымі прэдыкатамі	12
Вострикова И.Ю. О специфике структурной и зонной организации лексико-семантического поля «трудовая деятельность» в русском языке	16
Еремеева М., Мацук А. Трудности разграничения паремиологии и фразеологии	20
Жевнерович Е.Э. Корпус текстов в научном исследовании	25
Зубовская Н.К., Смирнова Н.М., Ковган И.И. Изучение контекстной семантики слова как способ и средство познания его значения	32
Зяноўка Я.С. Сучасныя сродкі апрацоўкі інтанацыйных канструкцый	36
Канторович Т.М. Языковые предпочтения гендеров в ситуации конфликта (на уровне эмоционально-экспрессивных средств)	43
Климченко С.Г. Контрастивные исследования в контексте сопоставительного языкознания	49
Копач О.И. Вопрос об ономаσιологической структуре топонима: симметрия образования собственных и нарицательных имён	55
Марчык М.У., Лысы С.І., Гецэвіч Ю.С. Вычытка тэксту вялікага памеру на беларускай мове	58
Митюкова Е.А. Метафорические интернет-термины в английском языке	64
Прыгодзіч А.А. Намінацыйныя працэсы ў тапаніміі	68
Русак В.П. Перспектыўнасць міждысцыплінарных даследаванняў	71
Рыжкович А.Ч. Фазовые субстантивы как базовый компонент темпоральных предложных единиц	75

2. Ковальчук, В.Т. Лексическая совместимость слов и проблема их сочетаемости / В.Т. Ковальчук // Актуальные проблемы лексикологии: материалы лингв. конф. – Новосибир. гос. ун-т, 1969. – Вып. 2, ч. 2. – С. 69-72.
3. Колшанский, Г.В. Контекстная семантика / Г.В. Колшанский. – М.: Наука, 1980. – 149 с.
4. Амосова, Н.Н. О синтаксическом контексте / Н.Н. Амосова // Лексикограф. сб. – Вып. 5. – 1962. – С. 36-45.
5. Ульман, С. Дескриптивная семантика и лингвистическая типология В сб.: Новое в лингвистике. Вып. 5. М., 1962. – С. 36-45.
6. Лайонз Дж. Введение в теоретическую лингвистику / Дж. Лайонз. – М.: Прогресс, 1978. – 544 с.
7. Степанов, Ю.С. Основы общего языкознания / Ю.С. Степанов. – М.: Просвещение, 1975. – 271 с.
8. Шмелев, Д.Н. Современный русский язык. Лексика / Д.Н. Шмелев. – М.: Просвещение, 1977. – 335 с.
9. Копыленко, М.М. Сочетаемость лексем в русском языке / М.М. Копыленко. – М.: Просвещение, 1973. – 120 с.
10. Плотников, Б.А. Основы семасиологии / Б.А. Плотников. – М.: Высшая школа, 1984. – 223 с.
11. Новиков, Л.А. Семантика русского языка / Л.А. Новиков. – М.: Высшая школа, 1982. – 272 с.
12. Уфимцева, А.А. Типы словесных знаков / А.А. Уфимцева. – М.: Наука, 1974. – 206 с.
13. Харитончик, З.А. Имена прилагательные в лексико-грамматической системе современного английского языка / З.А. Харитончик. – Минск: Высшая школа, 1986 – 96 с.
14. Вольф, Е.М. Грамматика и семантика прилагательного: на материале иберо-романских языков / Е.М. Вольф. – Минск: Наука, 1978. – 200 с.

СУЧАСНЫЯ СРОДКІ АПРАЦОЎКІ ІНТАНАЦЫЙНЫХ КАНСТРУКЦЫЙ

SOFTWARE APPLICATIONS FOR INTONATION PROCESSING

Я.С. Зяноўка

E.S. Zianouka

Аб'яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі,
Мінск, Беларусь

United Institute of Informatics Problems of National Academy of Sciences of Belarus,
Minsk, Belarus

E-mail: evgeniakacan@gmail.com

Тое, як чалавек размаўляе, аказвае істотны ўплыў на ўспрыманне яго слоў суразмоўцамі. Тэмбр голасу, інтанацыя, паўзы падчас вымаўлення, хуткасць надаюць гучанню гаворкі своеасаблівую

афарбоўку, індывідуальнасць і непаўторнасць. Значна прыемней слухаць чалавека з мяккім тэмбрам, павольным голасам і, у дадатак, цікавай тэмай. У такім выпадку ўзнікае вялікая зацікаўленасць у тым матэрыяле, які падаецца. І немалаважную ролю ў гэтым іграе інтанацыя.

Інтанацыя – гэта сродак вуснага маўлення, які выступае ў якасці перадачы сэнсвай, эмацыянальна-экспрэсіўнай і іншай пазамоўнай інфармацыі. Інтанацыя – рытміка-меладычны бок маўлення, які сліужыць у сказе сродкам выказвання сінтаксічных значэнняў і эмацыянальна-экспрэсіўнай афарбоўкі [1, с. 15].

Інтанацыя – гэта сродак фанетычнай арганізацыі маўлення, які з’яўляецца экстралінгвістычнай з’явай. Гэта значыць, што ў залежнасці ад выкарыстанай інтанацыі ў выказванні апісваюцца не функцыянальныя аспекты мовы, а непасрэдна камунікатыўная напраўленасць, якую выказвае індывідуум [2, с. 10].

Інтанацыя як сродак маўлення можа быць прааналізавана праз спецыяльныя камп’ютарныя праграмы, якія адлюстроўваюць яе асноўныя кампаненты (мелодыка, рытм, інтэнсіўнасць, тэмбр, тэмп, фразавы націск).

Сучасны рынак камп’ютарных праграм прапаноўвае вялікую колькасць прыкладанняў па апрацоўцы гукавога сігнала. У дадзеным артыкуле будуць прыведзены некалькі аўдыярэдактараў для вылучэння інтанацыйных асаблівасцей з магчымасцю рэдагавання і атрымання неабходнай інфармацыі па гукавым файле.

Сярод мноства разнастайных праграм неабходна адзначыць шматфункцыянальныя прыкладанні, якія маюць велізарны набор інструментаў, таму ў асноўным маюць платны кантэнт і падыходзяць да прафесіянальных апрацоўшчыкаў. Гэта *Sony SoundForge*, *Adobe Audition*, *Nuendo* і інш. Але больш падрабязна разгледзім праграмы, якія арыентаваны на простага карыстальніка і падпадаюць пад наступныя крытэрыі:

- зразумелы і зручны інтэрфейс;
- бясплатны і адкрыты доступ;
- запіс гука;
- апрацоўка розных фарматаў аўдыя;
- рэдагаванне якасці аўдыя;
- адлюстраванне асноўных параметраў гука (частата, тон, тэмбр і г.д.).

Ніжэй будуць апісаны тры аўдыярэдактары, якія падыходзяць пад усе пералічаныя параметры. Гэта *WavePad Sound Editor*, *Audacity*, *Wavosaur*. На кожным з малюнкаў адлюстроўваецца аўдыяфайл фразы Ф. Янкоўскага “*Беларускае мовазнаўства, беларуская філалогія* –

шырокае роднае поле, на якім яшчэ ёсць неўзараныя дзялячкі і недагледжаныя нівы”.

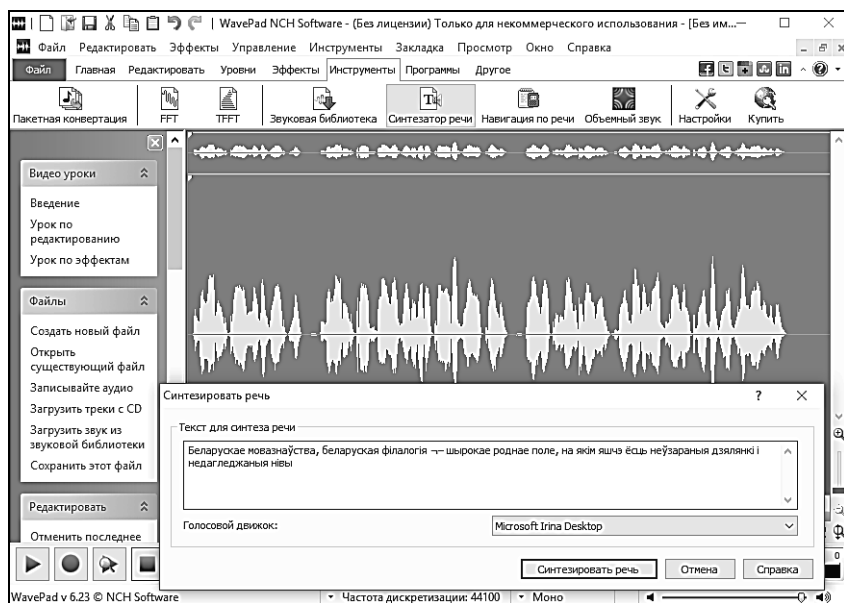
Першы аўдыярэдактар WavePad Sound Editor з пункту гледжання аўтара з’яўляецца найбольш зручным і функцыянальным з прыведзеных праграм перш за ўсё інтэрфейсам [4].

Малюнак 1 – Інтэрфейс праграмы WavePad Sound Editor

Русіфіцыраванае меню і зручная панэль інструментаў дазваляе хутка знайсці неабходную функцыю. Бакавая панэль як дадатковы памочнік уяўляе сабой яшчэ адну навігацыйную панэль для больш хуткага знаёмства з праграмай і ўключае ў сябе відэаўрокі, функцыі з файламі, задачы для рэдагавання файлаў, інструменты і інш. (малюнак 1).

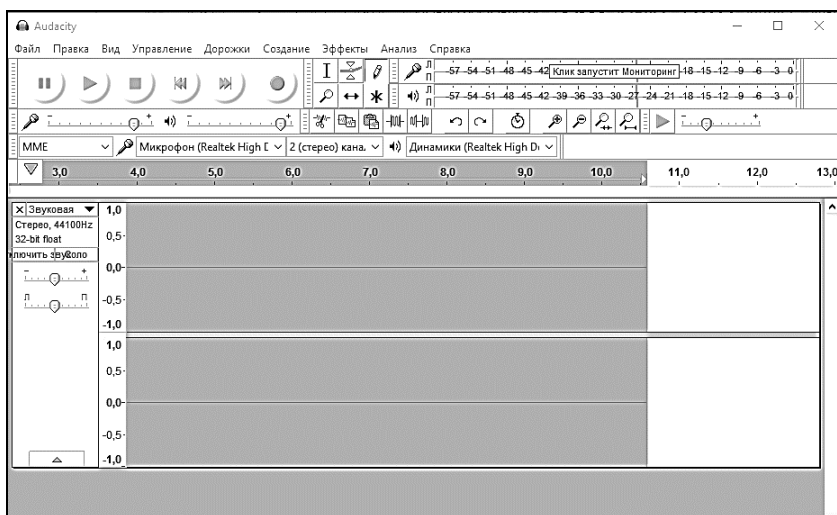
Асноўным плюсам дадзенай праграмы з’яўляюцца такія функцыі, як шумапрыглушэнне, змена хуткасці гучання, праца з узроўнем цішыні, спектральны аналіз (FFT), эквалайзер, рэгуляванне гучнасці, частотны аналіз, магчымасць выразання і выдалення фрагментаў трэка (праграма адлюстроўвае дыяграму гукавой дарожкі, што дазваляе рэдагаваць у рэжыме рэальнага часу) (малюнак 2). У праграму ўбудаваны сінтэз маўлення з падтрыманнем двух галасоў (жаночы і мужчынскі), што таксама павышае рэйтынг рэдактара сярод астатніх прыкладанняў.

Малюнак 2 – Сінтэз маўлення ў WavePad Sound Editor

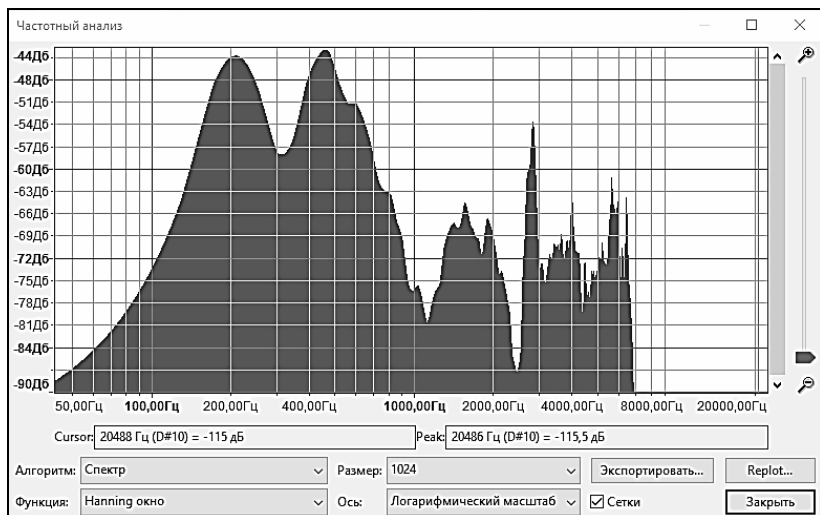
Наступны рэдактар *Audacity* патрабуе час для азнаямлення з інтэрфейсам, які, нягледзячы на неспрыяльны від, даволі прасты і адлюстроўвае асноўныя функцыі. Шырокі спектр магчымасцей працы з аўдыя робіць праграму канкурэнтназдольным аўдыярэдактарам з платным кантэнтам (малюнак 3) [3].

Зручная бакавая панэль выдае інфармацыю пра гукавы файл, мае індыкатары ўзроўню запісу і прайгравання. Падтрымлівае фарматы WAV, AIFF, AU, Ogg Vorbis, MP2 і MP3, імпорт і экспарт файлаў WAV, AIFF, AU, і Ogg Vorbis, raw-файлы (без загаловкаў), MP3 (з LAME кодэкам). Праграма ажыццяўляе запіс гукавых дарожак з мікрафонавага або лінейнага ўваходу, карэкцыю шумоў, мікшыраванне двух і больш аўдыяфайлаў, змены тэмпу з захаваннем вышыні тону, танальнасці і інш.

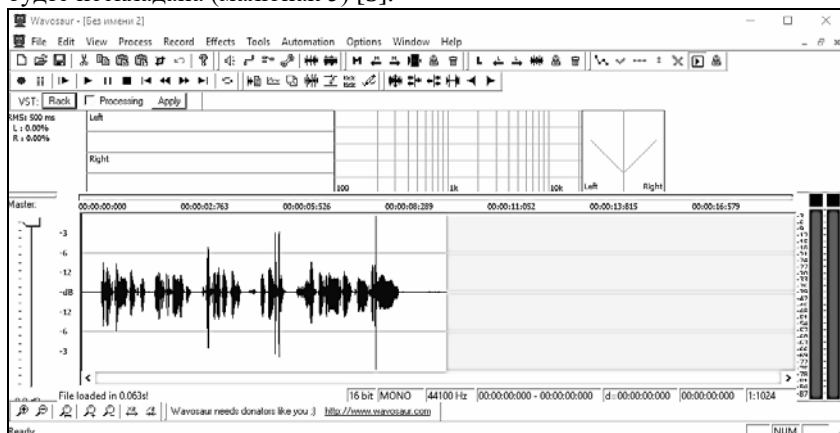
Малюнок 3 – Інтерфейс аудіоредактора Audacity

Таксама прикладання дає магчымасць правядзення спектральнага аналізу з пераўтварэннямі. У прыкладанні ўбудавана уласная бібліятэка `libsndfile`, з дапамогай якой усе гатовыя файлы захоўваюцца ў розных фарматах. Галоўны плюс *Audacity* – гэта вялікі набор эфектаў і пашырэнняў, шырока запатрабаваных пры апрацоўцы аўдыясігнала. Набор гарачых клавіш дазваляе хутка і якасна працаваць з аўдыяфайлам (малюнак 4).

Малюнак 4 – Частотны аналіз аўдыя ў Audacity

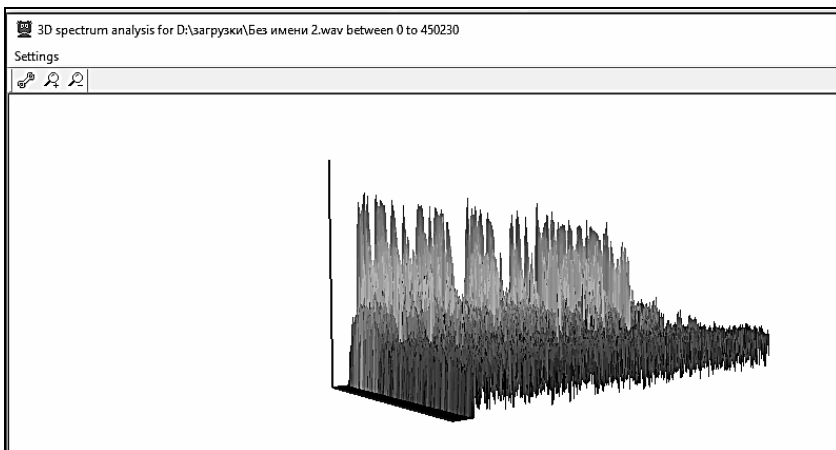
У адрозненне ад вышэйзгаданых аўдыярэдактараў, *Wavosaur* – гэта параўнальна невялікае, кампактнае і функцыянальнае прыкладанне. Галоўны недахоп праграмы – англамоўны інтэрфейс. Аднак для карыстальнікаў, якія ведаюць англійскую мову, разабрацца ў праграме будзе нескладана (малюнак 5) [5].

Малюнак 5 – Інтэрфейс праграмы Wavosaur

Праграма працуе з фарматамі AIFF, WAV, RAW, MIDI, OGGVORBIS, MP3. *Wavosaur* падтрымлівае наступныя функцыі: хуткае

канвертаванне, разгорнутыя статыстычныя даныя па гукавых хвалях, імпорт/экспарт файлаў фармату MP3, магчымасць запісваць і захоўваць шаблоны налад, а таксама опцыя прагляду некалькіх VST адразу, спектральны аналіз 2D і 3D, пакетны рэжым для праслухоўвання, праца з кантролерам MIDI, санаграммы і асцылаграмы ў рэжыме рэальнага часу (малюнак 6).

Малюнак 6 – 3D спектральны аналіз *Wavosaur*

Паколькі *Wavosaur* з'яўляецца рэдактарам, яго асноўныя функцыі звязаныя з выразаннем, капіраваннем і перамяшчэннем гукавых адрэзкаў розных фарматаў. Акрамя гэтага, праграма мае вялікі набор класічных аўдыяпрыёмаў, такіх як *silence effect* (даданне эфекту цішыні), згасанне аўдыясігнала або ўсёй дарожкі, змена рэжыму з *stereo* у *mono* і наадварот (пры ўмове, што файл першапачаткова быў запісаны на стэрэаапаратуры).

У дадзеным артыкуле апісаны тры бясплатныя, простыя і зразумелыя ў карыстанні аўдыярэдактары, якія даюць магчымасць запісаць і адрэдагаваць любы аўдыязапіс і атрымаць яго неабходны аналіз (частотны, спектральны аналізы і інш.). Але неабходна адзначыць, што гэта найбольш зручныя і шматфункцыянальныя прыкладанні з пункту гледжання аўтара. Таму кожны карыстальнік можа прапанаваць іншыя праграмы для вырашэння падобных задач.

ЛІТАРАТУРА

1. Выгонная, Л.Ц. Інтанацыя. Націск. Арфаэпія / Л.Ц. Выгонная. – Мн.: Навука і тэхніка, 1991. – 215 с.

2. Николаева, Т.М. Фразовая интонация славянских языков / Т.М. Николаева; В.Н. Топоров. – Москва: Наука, 1977. – 278 с.
3. Audacity // Audacity [Electronic resource]. – 2018. Mode of access: <https://www.audacityteam.org/>. – Date of access: 11.11.2017.
4. WavePad Audio Editing Software // NCH Software [Electronic resource]. – 2018. Mode of access: <http://www.nch.com.au/wavepad/index.html>. – Date of access: 01.11.2017.
5. Wavosaur free audio editor // Wavosaur Audio Editor with VST support [Electronic resource]. – 2018. Mode of access: <https://www.wavosaur.com/>. – Date of access: 11.11.2017.

ЯЗЫКОВЫЕ ПРЕФЕРЕНЦИИ ГЕНДЕРОВ В СИТУАЦИИ КОНФЛИКТА (НА УРОВНЕ ЭМОЦИОНАЛЬНО- ЭКСПРЕССИВНЫХ СРЕДСТВ)

LANGUAGE PREFERENCES OF GENDERS IN THE SITUATION OF CONFLICT (ON THE LEVEL OF EMOTIONAL-EXPRESSIVE MEANS)

Т.М. Канторович

T. Kantorovich

Гродненский государственный университет им. Янки Купалы

Гродно, Беларусь

Yanka Kupala State University of Grodno,

Grodno, Belarus

E-mail: tanjushka.79@mail.ru

В свете использования антропоцентричного подхода при рассмотрении языковых процессов особое место в лингвистических исследованиях занимает гендерный аспект, в центре внимания которого находятся культурные, психологические и социальные факторы, определяющие отношение общества к мужчинам и женщинам, поведение индивидов в связи с принадлежностью к тому или иному полу, стереотипные представления о мужских и женских качествах – все, что переносит проблематику пола из области биологии в сферу социальной жизни и культуры.

Пытаясь объяснить особенности речевого и социального поведения гендеров, исследователи останавливаются на различных гендерных стереотипах, представляющих собой стандартные, часто сильно упрощенные схемы, которые закрепляются в обществе исторически.

Философская традиция, отцом которой является Аристотель, открыто говорит, что природа человека и природа женщины – не одно и то же, что женщина не может быть признана человеком в полном